
Eina 2. Acord sobre el marc metodològic i conceptual comú per a l'orientació personalitzada i l'acompanyament integral

Introducció

En la creació del sistema local d'orientació i acompanyament a les trajectòries educatives (SLOATE) de joves en risc o en situació d'AEP en un determinat municipi/territori, el primer que cal fer és constituir l'equip de treball i la xarxa. Un cop constituïts, un dels punts imprescindibles que cal treballar és aconseguir que tota la xarxa comparteixi el marc metodològic i conceptual d'actuació. Si, a més, es vol que l'SLOATE sigui personalitzat i integral, cal que aquest marc metodològic i conceptual consensuat possibiliti aquesta personalització i l'acció integral.

Tenint això en compte, aquesta eina pretén que tots els integrants de la xarxa d'un municipi/territori aconseguixin:

- identificar si TOTES les pràctiques d'orientació dutes a terme per la xarxa tenen un marc metodològic que possibilita la personalització i l'acció integral, i
- acordar el marc conceptual, metodològic i teòric comú que ha d'utilitzar tota la xarxa.

Per tal d'assolir aquests dos objectius, l'eina proposa quatre passos; els tres primers els ha de fer de manera individual cadascun dels integrants de la xarxa, i el quart s'ha de fer en una sessió amb tots i totes.

Passos que han de fer individualment tots els membres de la xarxa de cada municipi/territori:

- Identificar entre una i tres pràctiques d'orientació (només anomenar-les).
- Emplenar una llista de verificació per identificar els criteris metodològics que s'utilitzen en les pràctiques seleccionades.
- Identificar el grau de personalització i integralitat de les pràctiques seleccionades.

Pas que cal fer en una sessió amb tots els integrants de la xarxa:

- Determinar si l'acció orientadora de la xarxa té un grau alt, mitjà o baix de personalització i d'integralitat.
- Acordar què cal fer per seguir avançant cap a l'harmonització dels fonaments conceptuals i metodològics de l'acció orientadora de la xarxa.

Pas 1. Anomena les pràctiques d'orientació que duus a terme o coordines.

Selecciona entre una i tres de les pràctiques d'orientació que duus a terme o coordines, tant si són individuals com grupals. Si en seleccions més d'una, escull primer la que consideris millor; a continuació, la que consideris que necessita millorar més i, finalment, la que consideris que està força bé, tot i que té àrees clares de millora. Només cal que posis el nom de la pràctica i si és individual o grupal.

Nom de la pràctica	Assenyala si és individual o grupal	
	Individual	Grupal
Pràctica 1 (la millor per a tu)		
Pràctica 2 (la que per a tu pot millorar més)		
Pràctica 3 (la que per a tu està força bé, tot i tenir àrees clares de millora)		

Pas 2. Identifica els criteris metodològics que s'utilitzen en les pràctiques que has seleccionat.

En la taula següent, per a cadascuna de les pràctiques seleccionades, indica el que correspongui:

SÍ: s'assoleix l'indicador especificat.	NO: no s'assoleix l'indicador especificat.
NO HO SÉ: no saps si s'assoleix l'indicador especificat.	EVIDÈNCIES: què es fa en aquesta pràctica que evidencia que l'indicador s'assoleix.

Criteris metodològics	Indicadors	Pràctica 1			Pràctica 2			Pràctica 3			Evidències
		Sí	No ho se	No	Sí	No ho se	No	Sí	No ho se	No	Si la resposta és afirmativa, què es fa en la pràctica d'orientació que evidencia que l'indicador s'assoleix?
1. Acció per a la creació de vincle.	Hi ha una relació de respecte, confidencialitat, proximitat, voluntat de servei i empatia.										
	Hi ha una relació horitzontal amb el/la jove.										
	Predomina una evitació del judici o del prejudici tant en l'expressió verbal com en la no verbal.										
	Es considera el/la jove com a corresponsable de la seva situació, no víctima ni culpable d'aquesta.										

Criteris metodològics	Indicadors	Pràctica 1			Pràctica 2			Pràctica 3			Evidències
		Sí	No ho se	No	Sí	No ho se	No	Sí	No ho se	No	Si la resposta és afirmativa, què es fa en la pràctica d'orientació que evidencia que l'indicador s'assoleix?
2. Acció per a una anàlisi holística i interseccional de la situació inicial centrada en el/la jove	S'identifiquen factors de protecció i de risc intrapersonals (fortaleses i barreres) dels / de les joves: creences, valors, actituds, competències, expectatives, etc.										
	S'identifiquen factors de protecció i de risc interpersonals: la família, els grups d'iguals, el professorat i/o altres agents de l'entorn proper.										
	S'identifiquen factors de protecció i de risc estructurals que influeixen en la situació del / de la jove: situació econòmica, discriminació, desigualtats, etc.										
	S'identifiquen factors de protecció i de risc relacionats amb la salut i la situació de discapacitat / diversitat funcional (si n'existeixen casos): salut mental, efectes del consum de substàncies, persones amb sordesa, etc.										
	Es coneix com s'interrelacionen els diferents factors i s'incideix en aquestes interseccions. Es té en compte la perspectiva de gènere en l'anàlisi de la situació inicial del / de la jove.										

Criteris metodològics	Indicadors	Pràctica 1			Pràctica 2			Pràctica 3			Evidències
		Sí	No ho se	No	Sí	No ho se	No	Sí	No ho se	No	Si la resposta és afirmativa, què es fa en la pràctica d'orientació que evidencia que l'indicador s'assoleix?
3. Acció per a la creació de sentit	Les pràctiques són funcionals; es considera que els/les joves les trobaran útils.										
	Les accions es connecten amb fortaleces intrapersonals dels / de les joves.										
	Les accions es connecten amb fortaleces interpersonals dels / de les joves.										
	Les accions es connecten amb fortaleces contextuais/ estructurals dels / de les joves.										

Criteris metodològics	Indicadors	Pràctica 1			Pràctica 2			Pràctica 3			Evidències
		Sí	No ho se	No	Sí	No ho se	No	Sí	No ho se	No	Si la resposta és afirmativa, què es fa en la pràctica d'orientació que evidencia que l'indicador s'assoleix?
4. Acció per a la facilitació d'un procés en espiral de reflexió-planificació-acció	Es facilita que el/la jove identifiqui i defineixi objectius relacionats amb fortaleses/barreres intrapersonals, interpersonals, estructurals, físiques i funcionals.										
	S'utilitzen metodologies que tenen en compte la perspectiva de gènere.										
	S'utilitzen tècniques narratives, no prescriptives, que faciliten que el/la jove s'expliqui i expliqui la seva situació i com pot avançar-hi.										
	S'utilitzen metodologies actives i autoavaluatives.										
	Es fa seguiment del grau d'assoliment dels objectius.										
	Es faciliten estratègies i recursos per superar contratemps o entrebancs.										

Criteris metodològics	Indicadors	Pràctica 1			Pràctica 2			Pràctica 3			Evidències
		Sí	No ho se	No	Sí	No ho se	No	Sí	No ho se	No	Si la resposta és afirmativa, què es fa en la pràctica d'orientació que evidencia que l'indicador s'assoleix?
5. Acció per a l'ampliació de recursos i oportunitats	Es facilita que el/la jove desenvolupi competències per identificar els recursos i les oportunitats existents per reduir les barreres que afronta, i també per accedir a aquests recursos i oportunitats i utilitzar-los.										
	Es despleguen els suports necessaris per tal que el/la jove pugui accedir als recursos i les oportunitats existents per reduir les barreres que afronta, i també per tal que pugui utilitzar-los.										
6. Acció per a la corresponsabilització del / de la jove com a subjecte transformador i agent de canvi	Es facilita la participació del / de la jove en la definició o el disseny de les accions en què participa (objectius, activitats, etc.).										
	Es faciliten la identificació i la utilització de les fortaleeses i els suports que el/la jove té per tendir cap a la realització personal.										
	Es faciliten la identificació i la utilització de les fortaleeses i els suports que té el/la jove per contribuir a l'equitat social.										

Pas 3. Identifica el grau de personalització i integralitat de les pràctiques/accions d'orientació que has seleccionat.

Els sis criteris metodològics i els vint-i-cinc indicadors especificats en la taula anterior se sustenten en uns fonaments teòrics que possibiliten la personalització de l'acció orientadora des d'una perspectiva integral. Aquestes dues teories són les següents:

Teoria socioconstructivista [criteris metodològics 1, 2 i 3]	Teoria postmoderna [criteris metodològics 4, 5 i 6]
<p>Qualsevol acció d'orientació es construeix sobre tres pilars:</p> <ul style="list-style-type: none">— la creació de sentit i esperança pel que fa al projecte de vida del / de la jove, específicament pel que fa a les diferents trajectòries que s'hi engloben (personal, formativa, professional, ciutadana);— l'empoderament per a la presa de decisions i per fer-les efectives;— la visibilització i la reducció de les barreres que poden impedir-ho. <p>L'acció orientadora es desenvolupa a través de recursos, eines i tècniques que possibiliten que el/la jove pugui explicar-se la seva situació actual, analitzar-la de manera crítica i orientada a solucions i tenir els suports per afrontar les barreres que li impedeixen avançar. Aquestes tècniques faciliten la narració per part del / de la jove, no la prescripció per part de professionals o instruments estandarditzats, i permeten treballar a partir de les fortaleses de la persona, no des del dèficit, i actuar amb i sobre l'entorn immediat (família, amics, companys, etc.) i el context social i no obviar-los.</p>	<p>L'acció orientadora s'enfoca al desenvolupament de competències, l'establiment de suports i l'acció sobre el context per tal d'ampliar opcions i oportunitats per al desenvolupament del projecte de vida i per a la reducció de les barreres que ho impedeixen.</p> <p>La construcció del projecte de vida es desenvolupa facilitant experiències d'èxit, en un procés en espiral, no lineal, que implica aprendre, desaprendre, reaprendre. L'acció orientadora possibilita que el/la jove se centri en el que pot fer en el moment present per tenir experiències d'èxit que (re)construeixin les diferents trajectòries que componen el seu projecte de vida. En aquesta (re)construcció, l'error o els contratemps es contextualitzen i s'entenen com a oportunitats per a l'aprenentatge, i es vetlla per tal que el/la jove tingui eines per gestionar amb equilibri la incertesa.</p>

Emplena la taula següent amb el nombre total de «SÍ», «NO HO SÉ» i «NO» que has anotat en el pas 2 per a cadascuna de les pràctiques d'orientació seleccionades:

	Nombre total de «SÍ»	Nombre total de «NO HO SÉ»	Nombre total de «NO»
Pràctica 1			
Pràctica 2			
Pràctica 3			

- **Si tens entre 1 i 8 «SÍ»** en una determinada pràctica que són **COHERENTS amb les evidències** d'assoliment que has indicat, pots considerar que les pràctiques seleccionades tenen un **GRAU BAIX** de personalització i d'acció integral.
- **Si tens entre 9 i 16 «SÍ»** en una determinada pràctica que són **COHERENTS amb les evidències** d'assoliment que has indicat, pots considerar que les pràctiques seleccionades tenen un **GRAU MITJÀ** de personalització i d'acció integral.
- **Si tens entre 17 i 25 «SÍ»** en una determinada pràctica que són **COHERENTS amb les evidències** d'assoliment que has indicat, pots considerar que les pràctiques seleccionades tenen un **GRAU ALT** de personalització i d'acció integral.
- **Si tens 8 o més «NO HO SÉ»**, has de considerar que et **MANCA CONEIXEMENT** sobre el grau de personalització i d'acció integral de les pràctiques seleccionades.

Pas 4. Determineu si l'acció orientadora que desenvolueu entre tots els integrants de la xarxa té un grau alt, mitjà o baix de personalització i integralitat, i acordeu el marc conceptual per seguir avançant.

[Aquest pas es durà a terme en una sessió amb tots els membres de la xarxa.]

Compareu els resultats obtinguts per cada membre de la xarxa i determineu si, globalment, l'acció orientadora té un grau alt, mitjà o baix de personalització i integralitat.

Acordeu un marc conceptual comú que se sustenti en els criteris metodològics i la fonamentació teòrica establerta, ja que això us facilitarà treballar «a l'una» per a una acció orientadora personalitzada i integral al vostre municipi/territori.

MARC CONCEPTUAL COMÚ DE LA XARXA

Conceptes	Definició	Estan acordats?	
		Sí	No
Acció orientadora	Conjunt d'accions de la comunitat destinades a facilitar experiències d'èxit per construir trajectòries vitals i definir el projecte de vida.		
Acompanyament personalitzat	Procés relacional continu fonamentat en el vincle/relació de confiança desenvolupat per un o més referents de l'acció orientadora.		
Projecte de vida	Procés de construcció de trajectòries vitals (des del punt de vista personal, professional, formatiu i social) orientat a la realització personal i l'equitat social.		
Trajectòries	Recorreguts conformats per un conjunt d'experiències que es construeixen a través de processos continus o discontinus en el temps. Aquests recorreguts es divideixen en etapes que poden tenir durades i processos diferents. Es poden definir quatre tipologies de trajectòries: personal, professional, formativa i social. La trajectòria educativa s'ocupa de totes plegades, per tal com totes interseccionen en les situacions o el risc d'AEP dels i de les joves.		
Determinants de personalització	Fortaleses intrapersonals, interpersonals, contextuals o físiques/funcionals dels i de les joves que s'utilitzen per abordar les barreres que afronten i fonamentar els objectius específics que cal assolir amb l'acció orientadora.		
Competències	Conjunt de coneixements, habilitats, actituds i valors que una persona mobilitza de manera interrelacionada per donar resposta als reptes associats al desenvolupament de les seves trajectòries de vida.		
Perspectiva de gènere	Processos i estratègies per identificar i analitzar les desigualtats existents per raó de sexe i gènere i així tenir-les en compte en el disseny, l'aplicació i l'avaluació de les accions i els recursos d'orientació a fi de prevenir-les, afrontar-les, resoldre-les i aconseguir la igualtat.		
Transició	Moment de canvi en una determinada trajectòria del projecte de vida. Les transicions educatives s'entenen, fonamentalment, com els moments de canvi associats a la finalització d'un nivell educatiu i el pas a un altre: per exemple, de secundària a formació postobligatòria.		
Noves oportunitats educatives			
Altres: especifiqueu-los i definiu-los			